

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Testul 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Mindenhol ahol a Vörös Hadsereg az úr, az általuk használt taktika megegyezik. Ez elsősorban abban áll, hogy kommunistákat helyeznek a kulcsfontosságú minisztériumok élére, a közigazgatásba és az ellenfél politikai szervezetekbe. A cél a Kommunista Párt ellenfeleinek a megosztása. A választások egy előre meghatározott forgatókönyv szerint történtek, ami szentesítette a kommunisták többségét. Nem maradt más, mint az ellenszegülő vezetők letartóztatása és fizikai megsemmisítése. Így történik Bulgáriában 1946-ban, Romániában, ahol 1947 végén a demokratikus pártok vezetőinek a letartóztatása után, Mihály királyt lemondásra kényszerítik, Magyarországon, ahol bár az 1947-es augusztusi választásokon le vannak győzve, a kommunisták erővel eltávolítják azon pártok tagjait, akik nem hódolnak be nekik. Amellett, hogy gyámság alá került Kelet-Európa, Lengyelország és Németország szovjetek által elfoglalt része, a Kreml vezetői 1947-ben egy új nemzetközi szervezetet hoztak létre a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodáját vagy Kominformot, azzal a céllal, hogy megerősítse a Szovjetunió ellenőrzését a kelet-európai kommunista szervezetek fölött, de a nyugat-európaiak fölött is.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „A Szovjetunió 1977-es Alkotmánya nagyobb hangsúlyt fektet az egységre: «a Szovjetunió [...] összeköt minden nemzetet és etnikumot a kommunizmus közös megvalósítása érdekében» (70. cikkely). Ugyanaz a cikkely megfogalmazza, hogy «a Szovjetunió többnemzetiségű, egységes szövetségi állam...», valóban minden csoport, amely sajátos etnikai jellemzőket mutat [...] sajátos státussal rendelkezik, amelyet elismer a Szövetség. [...] Az Alkotmány megtartja az állam hatásköreit. Látszólag a nép, az állam és a párt közötti hatalommegosztásáról szól. A nép «a hatalom tulajdonképpeni letéteményese» (2. cikkely), megválasztja a Legfelső Szovjet két házát: a Szövetség Szovjetét (767 képviselő) és a Nemzetiségek Szovjetét (750 képviselő). Az állam, mint a társadalmi akarat kifejeződése, a kormány és számos képviseleti szerv által gyakorolja hatalmát. A Párt, «amely a népert és a nép szolgálatában van» (6 cikkely, III. fejezet) ugyanakkor az az erő, amely «vezeti és irányítja a szovjet társadalmat» (6. cikkely). Ő hivatott meghatározni a nagy politikai és gazdasági irányokat, ellenőrizni az államapparátust, valamint a gazdasági és társadalmi intézményeket [...]»

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria secolului XX*)

A források alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg az A szövegben említett nemzetközi szervezetet! **2 pont**
2. Írjon ki a B forrásból egy olyan információt, amely a Legfelső Szovjetre vonatkozik! **2 pont**

3. Nevezzen meg egy történelmi térséget és politikai alakulatot, amelyre mind az A mind a B forrás vonatkozik! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint az alaptörvény megtartja az állam hatásköreit! **3 pont**
5. Írjon a vizsgalapra az A forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, határozza meg mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat) ! **7 pont**
6. Nevezzen meg két másik történelmi tényt Románia 1947-1964 közötti periódusából, az A forrásban megemlítetteken kívül! **6 pont**
7. Említsen meg az 1991-es román alkotmány egy jellemzőjét! **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Máramaros (*Maramureș*) egy észak-erdélyi (*Transilvania*) román térség volt, Moldvával (*Moldova*) szomszédos, és folyamatban volt a Magyar Királyságba (*Regatul Ungar*) való betagozódása, [...] vajdaság formájába szerveződve. A román intézmények itt még működtek. Így az ország minden kenézének gyűlése – román helyi hűbérurak – rendszeresen összeült, hogy problémáikat megoldják és a vajdát megválasszák.[...]

A magyar befolyás a Kárpátoktól (*Carpați*) keletre veszélybe került a románok elégedetlensége és felkelései, valamint Lengyelország (*Polonia*) nyomása miatt. [...] Akkor, a magyar király a máramarosi románok közül kiválasztott egy nemessé tett helyi kenézt, akit Dragoșnak hívtak, akit Moldvába küldött [...], hogy maga köré gyűjtse a helyieket és vezesse ezt az országot a magyar uralkodó nevében. Dragoș, akinek az etnikuma megegyezett a helyiekével, elfogadták vajdának Moldva egy régiójában [...]. Azonban az ott lakó románok elégedetlenek voltak a magyar uralommal [...]. Ezt a helyzetet használta ki egy másik máramarosi román, akit Bogdan-nak hívtak. Ő az ország vajdája volt, más szóval Máramaros vezetője, de azok közé tartozott, akik elégedetlenek voltak a magyar uralommal. Bogdan fellázadt Máramarosban, ahol ellenállt vagy két évtizedig (1342-1362), miután egy száz-kétszáz hűséges kenézből álló sereg élén átkelt a hegyeken Moldvába. Itt, ő [...] elűzte Dragoș utódait és rokonait, és kikiáltotta a Magyar Királyságtól független Moldvát. Így jött létre a második önálló román állam [...]. A magyar király, annak a fia, akit Basarab legyőzött Posada-nál, 1365 körül küldött egy sereget Bogdan ellen, de a román győztesen került ki a csatából, megszilárdítva állama nemzetközi elismerését. Bogdant elismerték «nagy vajdának» más helyi vezetők is, az egyik utóda pedig, I. Roman, 1390 után Moldva országának «a hegyektől a tenger partjáig» tartó terület uralkodójának és «egyedüli nagyurának» nevezi magát.”

(I.A. Pop, *Istoria românilor*)

A forrás alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett I. Roman által vezetett középkori államot. **2 pont**
2. Határozza meg azt a századot, amelyre a fenti forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Említsék meg a forrásban említett máramarosi intézményt és ennek egy jellemzőjét! **6 pont**
4. Említsen meg az adott forrásból két Dragoșra vonatkozó információt! **6 pont**
5. Fogalmazzon meg, a fenti forrás alapján, egy szempontot az 1342-1365 között megtörtént cselekedetéről, és támassza alá a szövegből kiemelt két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint a románok diplomáciai tevékenységükkel részt vesznek a nemzetközi kapcsolatokban a XV. és XVII. századokban. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

Îrjon egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a román államról az 1866-1930 közötti periódusban, figyelembe véve a következőket:

- Emeljen ki egy történelmi tényt, amely 1866-ban történt a román államban!
- Mutasson be egy eseményt amely által Románia részt vett a nemzetközi kapcsolatokban az 1875-1885 közötti periódusban!
- Említsen meg két Románia által végrehajtott történelmi tényt az első világháborúból, kiemelve egy hasonlóságot ezen tények között!
- Fejtse ki véleményét a román államban alkalmazott politikai gyakorlatokról az 1919-1930 közötti időszakban, alátámasztva a megfogalmazott nézőpontot egy történelmi érvel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.